

Datum
6 oktober 2022

Ons kenmerk
22.014906

Waterbodemnota Loosdrechtse Plassen

F. de Haan

Voorwoord

Voor u ligt de Waterbodernota Loosdrechtse plassen.

AGV is bevoegd gezag voor het toepassen van grond en baggerspecie in en op water. Bij veel voorgenomen maatregelen uit het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen is het toepassen van baggerspecie onder water een onderdeel, terwijl het toepassen van grond en bagger in water kan leiden tot achteruitgang van de waterkwaliteit door het beschikbaar komen van voedingsstoffen (met name fosfor) in de bagger met eutrofiering tot gevolg. Het generieke beleid uit het Besluit Bodemkwaliteit is niet toereikend om de genoemde risico's in dit kwetsbare gebied te voorkomen. Daarom is Gebiedsspecifiek beleid gewenst, zoals in de waterbodernota verwoord.

De regels in de Waterbodernota borgen dat de toepassing van grond en bagger niet leidt tot achteruitgang van de kwetsbare natuur en eutrofiering in de Loosdrechtse Plassen. Voor grond- en baggerverzet gelden landelijke regels die zijn vastgelegd in het Besluit bodemkwaliteit. Wanneer deze toepassingen negatieve effecten kunnen hebben op de waterkwaliteit is er een mogelijkheid in een waterbodernota gebiedsgericht beleid op te stellen voor het toepassen van grond en bagger. AGV is bevoegd gezag waterbodernota en de waterbodernota moet door het Algemeen Bestuur van het waterschap worden vastgesteld. AGV is ook verantwoordelijk voor de waterkwaliteit en het naleven van de richtlijnen van de KRW om achteruitgang te voorkomen.

De waterbodernota stelt regels op om te voorkomen dat de waterkwaliteit verslechtert als gevolg van het toepassen van grond en bagger in water. Daarnaast geeft de nota duidelijkheid voor de initiatiefnemers en zijn opties voor het toepassen beschreven.

De nota geldt uitsluitend voor de Loosdrechtse Plassen, omdat alleen in deze plassen initiatieven bestaan voor het toepassen van bagger in of op het water. In de nota worden de gebiedspecifieke regels beschreven die van toepassing zijn op:

- het toepassen van schone en licht verontreinigde grond en baggerspecie uit de Loosdrechtse Plassen in de Loosdrechtse plassen;
- het toepassen van schone en licht verontreinigde grond en baggerspecie van buiten het gebied in de Loosdrechtse Plassen;
- het tijdelijk opslaan van schone en licht verontreinigde grond en baggerspecie op de bodem;
- het verspreiden van baggerspecie in oppervlaktewater van de Loosdrechtse Plassen

Arjan van Rijn
Lid Dagelijks Bestuur Waterschap Amstel, Gooi en Vecht

Inhoud

Inhoud	4
Samenvatting	7
1 Inleiding en inhoud	7
1.1 Inleiding	7
1.2 Inhoud	8
1.3 Bevoegd gezag en vaststelling	9
1.4 Geldigheidsduur	9
2 Waterbodemkwaliteit	10
2.1 Waterbodemkwaliteit	10
2.2 Waterbodemkwaliteitskaart	11
3 Relevante beleidskaders	12
3.1 Hoofdkader: Besluit bodemkwaliteit en regeling bodemkwaliteit	12
3.2 Overige kaders	13
3.2.1 Gebiedsakkoord	13
3.2.2 Grondwater- en drinkwaterbescherming	14
3.2.3 Wet Natuurbescherming en NatuurNetwerkNederland (NNN)	16
3.2.4 Besluit lozen buiten inrichtingen (Blbi) en het Activiteitenbesluit	16
3.3 Veranderingen wegens de Omgevingswet	17
4 Gebiedspecifiek beleid baggerverzet	17
4.1 Lokale maximale waarde tin	17
4.2 Nutriënten	18
5 Voorschriften ingrepen in de waterbodem	19
5.1 Inleiding	19
5.2 Vooronderzoek NEN 5717	19
5.3 Nuttige toepassing en functionele hoeveelheid	20
5.4 Ontgraven en toepassen bagger afkomstig uit het beheergebied OVP	20
5.5 Ontgraven en verspreiden bagger afkomstig uit het beheergebied OVP	21
5.6 Ontgraven bagger en afvoer naar buiten het beheergebied	21
5.7 Toepassen grond en bagger afkomstig van buiten beheergebied OVP	21
5.8 Tijdelijke opslag	22
5.9 Grootschalige bodemtoepassing	22
6 Melden, toezicht en handhaving	23
6.1 Inleiding	23
6.2 Melden	23
6.3 Toezicht en handhaving	23
Referenties	24
Bijlage 1	
Kwaliteitskaart	25
Bijlage 2	
Toepassingskaart	28
Bijlage 3	Voorschriften ten aanzien
van fosfaat	29

1	Inleiding	29
2	Bepaling van de mate van voedselrijkdom en potentiële toename van de fosforbelasting	30
2.1	Bepaling van de hoeveelheid fosfor die in het materiaal aanwezig is	30
2.2	Bepaling van de hoeveelheid fosfor die vrijkomt uit bagger onder water	30
2.3	Inschatting van de hoeveelheid fosfor die vrijkomt uit bagger toegepast boven water	31
3	Toetsingskader tijdelijke verhoging fosforbelasting door baggeren en toepassingen	31
4	Toetsingskader permanente toepassingen	32
4.1	Eisen gebaseerd op Bbk/OW over nut:	32
4.2	Eisen gebaseerd op de nutriëntenrijkdom van de toplaag:	33
4.3	Eisen gebaseerd op de nutriëntenbelasting van het water:	33

Samenvatting

Het waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV) is bevoegd gezag voor het onder water toepassen van grond en bagger in het Oostelijk Vechtplassen-gebied (OVP) in het kader van het Besluit Bodemkwaliteit (Bbk). Deze Nota geeft de kaders mee waaraan moet worden voldaan bij voorgenomen baggerverzet.

Op basis van de wettelijke kaders en de waterbodemkwaliteitskaart van de Loosdrechtse plassen zijn voorschriften opgesteld waar baggerverzet (baggerspecie en vaste waterbodem) aan moet voldoen. Om aan de opgaven te voldoen en het projectgebied maximaal te beschermen, is gebruik gemaakt van de mogelijkheid die het Besluit biedt tot het opstellen van gebiedspecifiek beleid.

De actuele waterbodemkwaliteit is opgenomen in de zogenaamde 'kwaliteitskaart'¹ (bijlage 1). Het **toepassingsvoorschrift** is opgenomen in de zogenaamde 'toepassingskaart' (bijlage 2). Die volgt uit het gebiedspecifieke beleid en schrijft een betere kwaliteitsklasse voor, indien bagger of grond van buiten het projectgebied wordt toegepast. Hergebruik van bagger binnen het projectgebied blijft onder voorwaarden mogelijk. Per saldo verbetert daardoor de milieuhygiënische kwaliteit van het gebied waarbij ook invulling is gegeven aan bescherming van de drinkwaterbeschermingsgebieden.

Naast de milieuhygiënische kwaliteit zijn er specifiek voor de OVP voorschriften opgesteld ten aanzien van het nutriëntengehalte om de chemische en ecologische kwaliteit van het watersysteem te verbeteren (bijlage 3).

1 Inleiding en inhoud

1.1 Inleiding

Het waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV) is bevoegd gezag voor het onder water toepassen van grond en bagger in het Loosdrechtse plassen-gebied in het kader van het Besluit Bodemkwaliteit (Bbk). Naast het feit dat grond en bagger alleen nuttig toegepast mag worden, heeft het waterschap ook een zorgplicht voor de water(bodem)kwaliteit. Deze is belangrijk voor het behalen van de doelstellingen van de KaderRichtlijn Water (KRW) en Natura 2000 en voor de bescherming van de bronnen voor de drinkwaterbereiding. Om invulling te kunnen geven aan deze zorgplicht heeft Waternet, de uitvoerende organisatie van AGV, opdracht gegeven een beleidsnota op te stellen voor het toepassen van grond en bagger onder water, waarin een gebiedsgerichte uitwerking van het Besluit Bodemkwaliteit (Bbk) staat. Hiermee stelt AGV kaders aan de toepassing onder water van bagger in de plassen. Een melding voor een toepassing van grond of bagger in water wordt getoetst aan dit beleidskader.

In het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen werken 21 partijen samen aan het ontwikkelen van het vrijetijdslandschap, het versterken van de ecologische waarden en transformatie van de recreatiesector van het Oostelijk Vechtplassengebied. Daarvoor is in 2017 een gebiedsakkoord ondertekend. Deze Nota is opgesteld ter

¹ De technische term is ontgravingskaart

ondersteuning van het gebiedsakkoord en bevat voorschriften voor het beoogd baggerverzet in het kader van dit gebiedsakkoord voor de Loosdrechtse plassen.

In deze Nota is **niet** opgenomen welke ingrepen in de waterbodem gewenst zijn, bijvoorbeeld ter verbetering van de waterkwaliteit. Deze Nota geeft de kaders mee waaraan moet worden voldaan bij voorgenomen baggerverzet.

1.2 Inhoud

In deze Nota is een korte omschrijving van de kwaliteit van het beheergebied opgenomen in hoofdstuk 2. De relevante beleidskaders zijn benoemd in hoofdstuk 3 en het gebiedspecifieke beleid in hoofdstuk 4. In hoofdstuk 5 zijn de voorschriften voor de verschillende activiteiten opgenomen op basis van het beschreven beleid. Deze voorschriften zijn onderverdeeld naar de volgende activiteiten:

- A. Ontgraven en toepassen bagger afkomstig uit het projectgebied
Loosdrechtse plassen
- B. Ontgraven en verspreiden bagger afkomstig uit het projectgebied
Loosdrechtse plassen
- C. Ontgraven bagger en afvoer naar buiten het projectgebied Loosdrechtse plassen
- D. Toepassen grond en bagger afkomstig van buiten projectgebied
Loosdrechtse plassen
- E. Tijdelijke opslag

In hoofdstuk 6 staan afsluitend de regels ten aanzien van melden, handhaving en toezicht.

1.3 Bevoegd gezag en vaststelling

In tabel 1.1 is een overzicht gegeven van de relevante activiteiten en bevoegde gezagen

Tabel 1.1 Verdeling bevoegd gezag

Activiteiten	Bevoegd gezag
Toepassen van grond en baggerspecie op of in de landbodem binnen de gemeente, in gemeentelijke wateren en binnen inrichtingen	College van Burgemeester en Wethouders (B&W)
Toepassen van grond en baggerspecie in oppervlaktewater binnen beheergebied van waterschap	Waterschap
Toepassen van grond en baggerspecie binnen bepaalde categorieën van inrichtingen (Wet milieubeheer)	Provincie of het Rijk (bij toewijzing)
Toepassen en verspreiden van grond en baggerspecie in Rijkswateren of Rijkswegen	Rijkswaterstaat
Activiteiten (onder andere erkenning van personen en instellingen) die vallen onder de Kwaliteitsborging van bodemintermediairs (KWALIBO)	IL&T

Vaststelling van de waterbodempkwaliteitskaart en het gebiedspecifiek beleid vindt plaats door het algemeen bestuur van het Waterschap AGV.

Het besluit tot vaststelling van het gebiedspecifieke beleid is een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) waarop de uniforme openbare voorbereidingsprocedure (Afdeling 3.4 Awb) van toepassing is.

1.4 Geldigheidsduur

De Loosdrechtse plassen waterbodembeheernota is in principe 10 jaar geldig. Vanwege de inwerkingtreding van de Omgevingswet dient echter voor 1 januari 2023 de Nota geïntegreerd te zijn in de waterschapsverordening. Als wijzigingen in de wet- en regelgeving eerdere aanpassingen noodzakelijk maken of er bestaat vanuit beleidsmatig oogpunt een wens tot aanpassing, dan kan deze Nota ook eerder worden omgezet naar de waterschapsverordening. Bij strijdigheid van de bepalingen in deze Nota met eventuele nieuwe wet- en regelgeving, gaat de nieuwe wet- en regelgeving voor.

De Waterbodempnota Loosdrechtse plassen is gebaseerd op de waterbodempkwaliteitskaart (Technische rapportage waterbodempkwaliteitskaart Loosdrechtse plassen, TAUW, rapportnummer R002-1281375ESM-V03-baw-NL). Deze kaart heeft een geldigheidstermijn van 5 jaar en blijft geldig als de Omgevingswet inwerking treedt binnen deze termijn. De regelgeving onder de Omgevingswet is nog niet definitief. De verwachting is dat de kaart na 5 jaar geactualiseerd moet worden.

2 Waterbodemkwaliteit

2.1 Waterbodemkwaliteit

Deze Nota ziet toe op de eisen omtrent het toepassen van baggerspecie op basis van de milieuhygiënische kwaliteit van de waterbodem en de toe te passen bagger. De waterkwaliteit valt in principe buiten de scope van deze Nota. Echter dient wel voorkomen te worden dat de waterkwaliteit verslechtert (zie paragraaf 3.1).

In het gebied zijn meerdere waterbodemonderzoeken uitgevoerd. In de waterbodemonderzoeken is zowel het slib als de vaste waterbodem onderzocht. Om het grondverzet te faciliteren is een waterbodemkwaliteitskaart opgesteld (zie paragraaf 2.2 en R002-1281375ESM-V03-baw-NL). Het blijkt dat binnen het projectgebied (zie figuur 2.1) sprake is van een homogene kwaliteit. Zowel het slib als de vaste waterbodem valt in de klasse B op basis van het gehalte aan tin (zie paragraaf 3.4 van het Technisch rapport en bijlage 1 van dit rapport). Voor tin is geen maximale waarde voor de klasse A en B, waardoor bij een overschrijding van de achtergrondwaarde sprake is van klasse B.

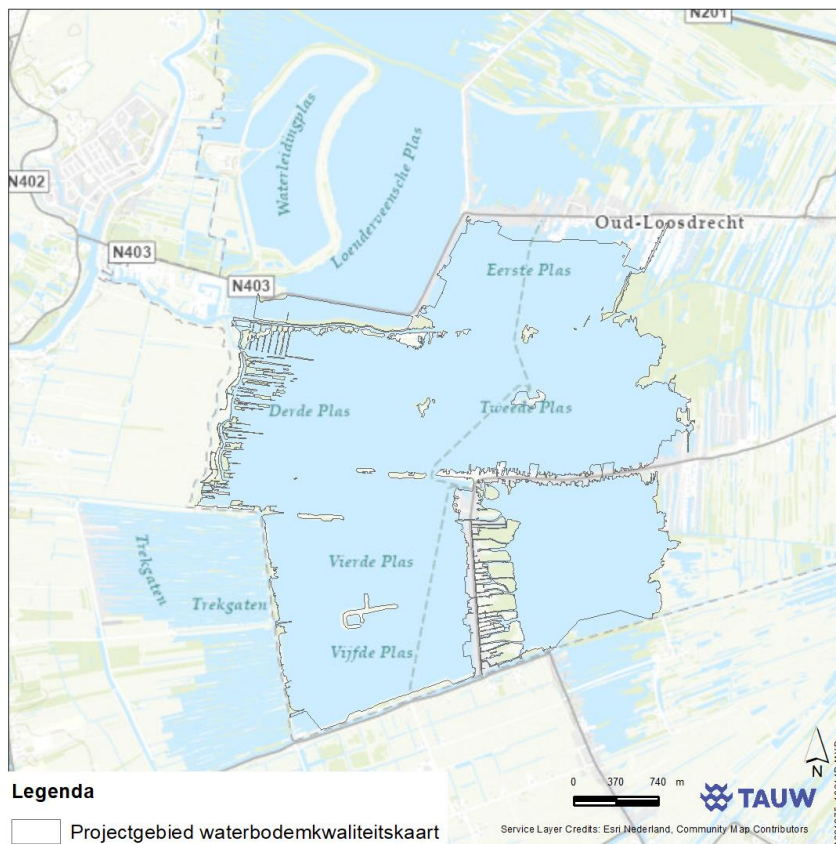
Hoewel niet opgenomen in de bodemkwaliteitskaart, is bekend dat er in de Loosdrechtse plassen verhoogde gehalten aan fosfaat voorkomen in het water, het slib en de vaste waterbodem.

De jachthavens en het voormalig baggerdepot zijn uitgesloten van de waterbodemkwaliteitskaart vanwege afwijkende kwaliteit en/of gebruik (zie hierna).

Uitgesloten gebieden

Het voormalige baggerdepot (gelegen aan de zuidkant van de Stille Plas) is een bijzondere vorm van opslag waarvoor, in het verleden, een vergunning verleend is die inmiddels is verlopen. Dit depot is uitgesloten van de waterbodemkwaliteitskaart, aangezien niet vastgesteld is wat de kwaliteit van de bagger in het depot is. Er is een modelstudie uitgevoerd om te bepalen wat het effect zou zijn op de drinkwaterwinning van het verder aanvullen van het depot met bagger uit de Stille Plas (Risicoanalyse toepassen bagger/slib uit Stille plas in baggerdepot, TAUW, kenmerk R001-1281375STE-V04-sla-NL, d.d. 30 mei 2022).

In het gebied zijn jachthavens waar, vanwege het gebruik, de kwaliteit van de waterbodem vermoedelijk afwijkt. Deze jachthavens zijn daarom géén onderdeel van de waterbodemkwaliteitskaart. Dit betekent dat de waterbodemkwaliteitskaart **niet** als geldig bewijsmiddel gebruikt kan worden om de kwaliteit van het aanwezige slib of de vaste waterbodem in de jachthavens aan te tonen. Hiervoor is een onderzoek conform NEN 5720 benodigd.

Figuur 2.1 Projectgebied Loosdrechtse plassen

2.2 Waterbodembodemkwaliteitskaart

De waterbodembodemkwaliteitskaart is opgesteld volgens de regels uit het Besluit bodembodemkwaliteit, de Regeling bodembodemkwaliteit en de Richtlijn voor het opstellen van bodembodemkwaliteitskaarten. Meer informatie over de regelgeving is te vinden in hoofdstuk 3 en in het technische rapport (Technische rapportage waterbodembodemkwaliteitskaart Oostelijke Vecht plassen, TAUW, rapportnummer R002-1281375ESM-V03-baw-NL). De kwaliteitskaart² (bijlage 1) geeft de kwaliteit weer van het slib en de vaste waterbodembodem weer. Deze is vastgesteld op basis van de beschikbare onderzoeksgegevens. De kaart is opgesteld voor het projectgebied zoals weergegeven in figuur 2.1 en op basis van het vooronderzoek voor de volgende stoffen:

- C2-pakket³
- Tin
- PFAS (28 verbindingen)⁴
- Tributyltin (TBT)

De jachthavens zijn (zoals in paragraaf 2.1 aangegeven) uitgesloten.

² De technische term is ontgravingskaart

³ Metalen (arsen, barium, cadmium, chroom, kobalt, koper, kwik, lood, molybdeen, nikkel en zink), Som-PAK, Som-PCB, Minerale olie, OCB's (pentachloorbenzeen, hexachloorbenzeen, pentachloorfenol, chlooraand, DDT, DDE, DDD, som-DDT/DDD/DDE, aldrin, dieldrin, endrin, isodrin, telodrin, som-drins, α -endosulfan, endosulfansulfaat, α -HCH, β -HCH, γ -HCH, δ -HCH, som-HCH's, heptachloor, som-heptachloorepoxide, hexachloorbutadieen, som-OCB's), organisch stof, lutum

⁴ https://www.bodemplus.nl/publish/pages/164708/1907012-pfas_-_advieslijst_tbv_tijdelijk_handelingskader_v4.pdf

Er is ook een kwaliteitskaart opgesteld waarop te zien is of de aanwezige baggerspecie in het projectgebied verspreid kan worden op de aangrenzende landbodem. Hieruit blijkt dat deze baggerspecie verspreidbaar is. De voorschriften uit deze Nota zien **niet** toe op het verspreiden op landbodem, daar dit plaatsvindt buiten het projectgebied.

Naast een **kwaliteitskaart** (waarop de actuele kwaliteit van de waterbodem is aangegeven) is er ook een zogenaamde **toepassingskaart** (bijlage 2). Hierop is aangegeven welke kwaliteit mag worden toegepast op basis van de beleidsregels uit deze Nota.

Belangrijk om te realiseren is dat de toepassingskaart van de Loosdrechtse plassen een andere klasse voorschrijft (klasse A met een enkele uitzondering) dan de kwaliteitskaart weergeeft (klasse B).

3 Relevante beleidskaders

De Loosdrechtse plassen is een gebied waarvoor veel verschillende beleidskaders gelden. Deze Nota richt zich op de voorschriften voor het ontgraven en toepassen van baggerspecie en de milieuhygiënische eisen voor dit baggerverzet. Daarvoor is het waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV) het bevoegde gezag. Bij een initiatief kunnen op basis van overige wet- en regelgeving ook andere bevoegde gezagen betrokken zijn. Hierna zijn de verschillende beleidskaders uitgewerkt.

3.1 Hoofdkader: Besluit bodemkwaliteit en regeling bodemkwaliteit

Voor het baggerverzet zijn het Besluit bodemkwaliteit en bijbehorende Regeling bodemkwaliteit het belangrijkste beleidskader. Deze stelt de regels ten aanzien van:

- Het bepalen van de waterbodemkwaliteit (milieuhygiënische kwaliteit)
- Het bepalen van de toepassingsmogelijkheden (milieuhygiënische kwaliteit) en de randvoorwaarden daarvoor
- De afwegingsruimte voor gebiedspecifiek beleid

Het Besluit ziet dus vooral toe op de milieuhygiënische kwaliteit. Voor het toepassen en verspreiden van baggerspecie geldt ook de zorgplicht (artikel 7, Bbk). Deze zorgplicht houdt in dat iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat er negatieve gevolgen zijn door een toepassing, dat deze gevolgen voorkomen of zoveel mogelijk beperkt moeten worden. Zo is de zorgplicht een vangnet voor situaties waarvoor een specifiek wettelijk voorschrift ontbreekt. Hieronder vallen óók nutriënten. Als een initiatiefnemer weet dat door bijvoorbeeld de toepassing van bagger de waterkwaliteit ten aanzien van fosfaat zal verslechteren, dan geldt de zorgplicht. De initiatiefnemer moet dan afzien van deze toepassing of kunnen aantonen hoe deze verslechtering zoveel mogelijk voorkomen wordt. In hoofdstuk 4 is opgenomen welke normen hiervoor opgenomen zijn.

In de technische rapportage behorende bij de Waterbodemnota is een nadere toelichting op het Besluit bodemkwaliteit en de Regeling bodemkwaliteit opgenomen. Dit kader vormt de basis voor de Nota waarvan de geldende regels zijn toegelicht in hoofdstuk 4 (gebiedspecifieke zaken) en de verschillende activiteiten (Graven, opslaan en toepassen) in hoofdstuk 5.

Naast de normen uit het Besluit en de Regeling gelden overigens ook de normen uit het Handelingskader PFAS (december 2021). De relevante normen voor het toepassen en verspreiden van bagger in oppervlaktewater zijn opgenomen in de technische rapportage van de waterbodemnota.

3.2 Overige kaders

In deze paragraaf zijn de andere beleidskaders uitgewerkt die relevant zijn in relatie tot baggerverzet.

3.2.1 Gebiedsakkoord

In 2017 is een gebiedsakkoord gesloten tussen verschillende partijen waaronder gemeenten, het waterschap Amstel, Gooi en Vecht, de provincies Noord-Holland en Utrecht en Natuurmonumenten. In dit gebiedsakkoord zijn verschillende doelen en ambities geformuleerd. De voor deze Nota relevante doelen zijn hieronder opgenomen:

- Het ontwikkelen en versterken van de Oostelijke Vechtplassen als 'vrijtijdslandschap' met daarbij de volgende opgaven:
 - Behoud en herstel van de bevaarbaarheid van de plassen voor de watersport
 - Herstel van de diepgang in de (Loosdrechts) plassen door grootschalige baggerwerkzaamheden, zodat optimale bevaarbaarheid (goede diepgang) voor de waterrecreatie ontstaat
 - Het versterken en ontwikkelen van de unieke (landschappelijke, natuur, water, cultuurhistorische) kwaliteit van het vrijtijdslandschap door legakkerherstel en benutten kwelwater
- Het versterken van de ecologische waarden van het gebied zodat een aaneengesloten robuust netwerk van natuurgebieden ontstaat met potentie voor de ontwikkeling van topnatuur met daarbij de volgende opgaven:
 - Realiseren van 70 ha+ in het plangebied voor moerasvogels door het omvormen van bestaande verruigde en/of verboste natuurgebieden tot rietmoeras, natuureilanden en legakkerherstel met nieuwe rietoevers
 - Het behouden en verbeteren van de ecologische waterkwaliteit in alle wateren met als doel ecologisch gezond water met als belangrijkste opgaven: herstel van de kwel toestroom, beperken van fosfaat in het water en oplossen van opwerveling van slib in de Loosdrechtse Plassen

Samenvattend

Er zijn diverse initiatieven benoemd om bagger te benutten in het gebied. Baggerwerkzaamheden dragen bij aan de doelen uit het gebiedsakkoord voornamelijk door het vrij houden van vaarwater ten behoeve van de recreatievaart. In deze Nota Bodembeheer zijn de voorschriften voor ontgraven en toepassen van bagger opgenomen in het kader van het Besluit bodemkwaliteit.

3.2.2 Grondwater- en drinkwaterbescherming

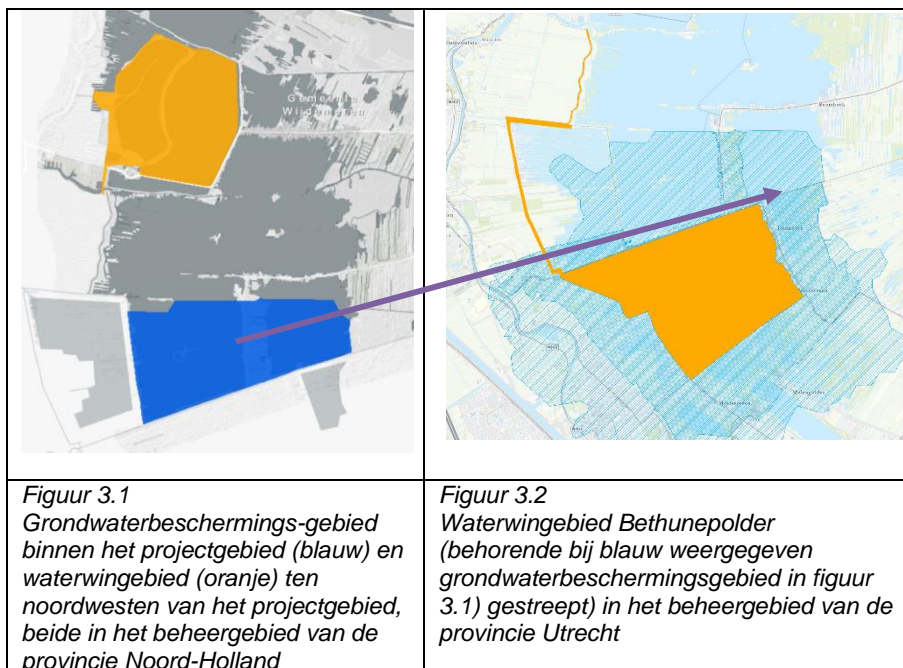
Er is Europese regelgeving ter bescherming van het grondwater en drinkwater, namelijk de Kader Richtlijn Water (KRW) en de Grondwaterrichtlijn (GWR) en de Drinkwaterrichtlijn (DWR). Het doel van de KRW en GWR is om de kwaliteit van oppervlakte- en grondwater in Europa te waarborgen. Dit refereert aan zowel de chemische als de ecologische kwaliteit. Er zijn ook doelen opgenomen voor de kwaliteit in relatie tot waterwinning ten behoeve van de drinkwatervoorziening. De KRW en GWR zijn verankerd in Nederlandse wetgeving in onder andere de Wet bodembescherming, de Waterwet en de Wet milieubeheer. Vanuit de KRW, GWR en DWR zijn er geen aanvullende voorschriften van belang ten aanzien van dit baggerverzet. Dit is namelijk al geborgd in overige wetgeving.

Het zuidelijke deel van de Loosdrechtse plassen is onderdeel van een grondwaterbeschermingsgebied zoals vastgesteld in de Omgevingsverordening 2020 van de provincie Noord-Holland (zie figuren 3.1 en 3.2) en daarvoor gelden specifieke regels (subparagraaf 4.2.2 van de Omgevingsverordening). De geactualiseerde Omgevingsverordening (met aangepaste regels) is momenteel in concept opgesteld en dient nog te worden vastgesteld.

Met deze regels wordt de kwaliteit van het grondwater en daarmee het drinkwater voldoende beschermd (doelstelling KRW). Het waterschap mag de toepassingseis wel verscherpen, maar niet verruimen. Deze regels zijn verwerkt in de voorschriften voor het toepassen van bagger in hoofdstuk 5 van deze waterbodemnota.

Vornoemd grondwaterbeschermingsgebied hoort bij het waterwingebied Bethunepolder dat in de provincie Utrecht ligt (zuidelijke grens van het projectgebied is tevens provinciegrens). Daarom dient ook met de regels zoals omschreven in de Provinciale Omgevingsverordening van de provincie Utrecht rekening te worden gehouden. Dit is van belang vanwege het aanwezige baggerdepot en het mogelijke effect op de winning (zie R001-1281375STE-V04-sla-NL).

Een ander grondwaterbeschermingsgebied (Waterleidingplas en de Loenderveensche Plas) ligt nabij het projectgebied, maar is hier geen onderdeel van (geel weergegeven in figuur 3.1). Hiervoor gelden dan ook geen aanvullende regels *binnen* het projectgebied.

De Europese Drinkwaterrichtlijn stelt eisen aan de drinkwaterkwaliteit. Deze eisen zijn in Nederland geconcretiseerd in de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbesluit en de Drinkwaterregeling. Waar drinkwater in het geding is, dient het bevoegd gezag rekening te houden met artikel 2 van de Drinkwaterwet. Dit betreft een specifieke zorgplicht die erop gericht is de drinkwaterwinning te beschermen.

Samenvattend

1. Binnen het grondwaterbeschermingsgebied dient te worden voldaan aan de toepassingseisen zoals geformuleerd in de Provinciale Omgevingsverordening van de provincie Noord-Holland. Deze eisen zijn verwerkt in de voorschriften voor het toepassen van bagger (zie hoofdstuk 5)
2. Verdere voorschriften voor opslag en/of toepassing van grond of bagger in het voormalig baggerdepot valt buiten de scope van deze Nota. Er dient in ieder geval rekening te worden gehouden met het mogelijke effect op de drinkwaterwinning en het waterwingebied en met de regels uit de Provinciale Omgevingsverordening van de provincie Utrecht en de zorgplicht uit de Drinkwaterwet
3. Verdere bescherming van de (grond)waterkwaliteit ten aanzien van baggerverzet is geborgd via andere sporen, waaronder het gebiedsakkoord en de zorgplicht uit het Besluit bodemkwaliteit

3.2.3 Wet Natuurbescherming en NatuurNetwerkNederland (NNN)

In het kader van de Wet Natuurbescherming zijn er 2 verschillende sporen, namelijk:

- Bescherming van gebieden: de Loosdrechtse plassen zijn aangemerkt als Natura 2000-gebied, zowel als Habitatrichtlijngebied en Vogelrichtlijn gebied. Als Natura 2000-gebied is het van belang dat het gebied en de bijbehorende natuurwaarden in stand gehouden worden. De instandhoudingsdoelen volgen uit het Aanwijzingsbesluit. Nadere toelichting staat in, het nog vast tet stellen, beheerplan. Ingrepen die mogelijk conflicteren met de instandhoudingsdoelen (ISD) dienen te worden beoordeeld. Onderdeel van ISD is onder andere een goede waterkwaliteit. Baggerwerkzaamheden kunnen negatieve gevolgen hebben op de korte en lange termijn. De baggerwerkzaamheden zelf kunnen dan ook vergunningsplichtig zijn. Dit is echter ook afhankelijk van het beheerplan dat voor het gebied opgesteld wordt door de provincie. Ter voorbereiding van baggerwerkzaamheden dient bepaald te worden welke vergunning mogelijk benodigd is
- Bescherming van soorten: Naast gebiedsbescherming is er ook sprake van soortenbescherming. In de waterbodem kunnen beschermde planten en dieren voorkomen, zoals de modderkruiper. Van belang is dat er voorafgaand aan baggerwerkzaamheden getoetst wordt welke soorten aanwezig zijn en welke verstoring kan plaatsvinden. Hiervoor is mogelijk een ontheffing nodig in het kader van de Wet Natuurbescherming. Er is in de Provinciale Omgevingsverordening een uitzondering voor deze ontheffing opgenomen voor een aantal soorten, zolang het gaat om (bagger)werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud (artikel 4.9). Ter voorbereiding van baggerwerkzaamheden dient bepaald te worden welke ontheffing mogelijk benodigd is

Als laatste wordt nog het NatuurNetwerkNederland (NNN) genoemd. Dit is de voorzetting van de Ecologische Hoofdstructuur die is gericht op de bescherming van de wezenlijke kenmerken en waarden en op het verbinden van natuurgebieden. Zo wordt de biodiversiteit in de gebieden beschermd en kunnen planten en dieren zich tussen de natuurgebieden beter verspreiden.

Samenvattend

- De provincie is bevoegd gezag in het kader van de Wet Natuurbescherming. Baggerwerkzaamheden en het toepassen van bagger kunnen leiden tot zowel positieve als negatieve effecten voor de natuurdoelstellingen, afhankelijk van het initiatief. De initiatiefnemer zal dan ook rekening dienen te houden met de wet- en regelgeving en voorschriften omtrent natuurbescherming. Dit valt verder buiten de scope van deze Nota.

3.2.4 Besluit lozen buiten inrichtingen (Blbi) en het Activiteitenbesluit

Bij baggerwerkzaamheden treden ook lozingen op. Hiervoor staan regels in het Blbi en het Activiteitenbesluit (voor lozingen vanuit inrichtingen). Het waterschap is hiervoor tevens bevoegd gezag. De regels voor lozingen in het oppervlaktewater zijn gebaseerd op de Waterwet. Met deze lozingsregels dient rekening te worden

gehouden bij baggerwerkzaamheden. Voor lozingen door ontgravingen en baggerwerkzaamheden geldt geen vergunningplicht maar een meldingsplicht conform artikel 1.10 van het Blbi (4 weken voor aanvang werkzaamheden). Voor lozingen ten gevolge van ontgravingen of baggerwerkzaamheden in de Loosdrechtse plassen die plaatsvinden door de beheerder of ter uitvoering van een onderhoudsverplichting (artikel 78, tweede lid, van de Waterschapswet), is geen melding vereist. Dit dient voor alle werkzaamheden apart beoordeeld te worden en valt daarmee verder buiten de scope van deze waterbodembeheernota.

3.3 Veranderingen wegens de Omgevingswet

Op 1 januari 2023 treedt naar alle waarschijnlijkheid de Omgevingswet in werking. Eerder genoemde beleidskaders zullen vanwege deze wetswijziging tevens veranderen. Ten aanzien van deze Nota Waterbodembeheer zijn er 3 zaken van belang:

- De waterbodempkwaliteitskaart blijft geldig onder de Omgevingswet.
- De regels ten aanzien van het ontgraven, opslaan en toepassen van bagger veranderen. Een overzicht van deze wijzigingen is opgenomen in de technische rapportage van deze nota.
- De provincie zal in het kader van de Omgevingswet een omgevingsverordening opstellen waarin regels ten aanzien van (onder andere) grondwaterbescherming en natuurbescherming staan. Voor de provincie Noord-Holland komen deze regels in de Omgevingsverordening 2022 te staan.

Voor de overige benoemde beleidskaders (met uitzondering van Europese wet- en regelgeving) zijn er ook wijzigingen. Deze zijn vooral van belang voor de uitvoering van de werkzaamheden en daarom niet opgenomen in deze Nota.

4 Gebiedspecifiek beleid baggerverzet

4.1 Lokale maximale waarde tin

De kwaliteitsklasse van zowel het slib als de vaste waterbodem wordt bepaald door het gehalte aan de parameter tin (klasse B). Voor tin is alleen een Achtergrondwaarde (AW) opgenomen in de Regeling bodemkwaliteit zodat bij een overschrijding hiervan het slib of de vaste waterbodem automatisch in de klasse B valt. Conform het generieke beleid zou dat betekenen dat er overal in het beheergebied grond of bagger toegepast mag worden in de klasse B (ook voor andere parameters dan tin). Dit verschijnsel wordt ook wel 'normopvulling' genoemd en is vanwege diverse doelstellingen in het gebied onwenselijk zoals de ecologische verbetering (Gebiedsakkoord en Natura 2000) en bescherming van het grond- en drinkwater (KRW en GWR).

De toepassingseis voor grond en bagger van buiten het beheergebied is daarom strenger gemaakt. Grond en bagger afkomstig van buiten het beheergebied moet voor toepassing in het beheergebied voldoen aan de maximale waarden voor klasse A. Vanwege het feit dat voor tin geen maximale waarde klasse A is opgenomen moet het gehalte tin dus voldoen aan de achtergrondwaarde (AW).

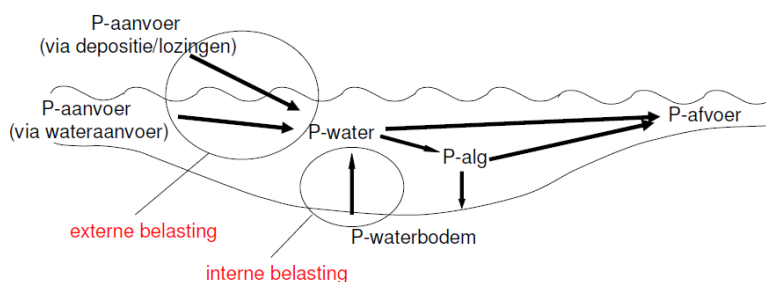
Deze verstrenging geldt alleen voor grond en bagger van buiten het deelgebied omdat bij baggerverzet binnen het deelgebied sprake is van 'stand-still' conform het Besluit bodemkwaliteit. Het Besluit stelt namelijk dat de milieuhygiënische situatie

gemiddeld genomen niet verslechterd wanneer bagger binnen het beheergebied wordt verplaatst. Op deze manier is hergebruik binnen het beheergebied van 'gebiedseigen materiaal' mogelijk, maar wordt introductie van nieuwe verontreinigingen van buiten het deelgebied voorkomen. Omdat een strengere norm wordt gebruikt voor tin hoeft er geen risico-onderbouwing plaats te vinden (risico's worden kleiner in plaats van groter).

4.2 Nutriënten

Uit de zorgplicht volgt dat wanneer een initiatiefnemer weet dat door bijvoorbeeld de toepassing van bagger de waterkwaliteit zal verslechteren, de initiatiefnemer moet afzien van deze toepassing of moet kunnen aantonen hoe (de gevolgen van) deze verslechtering zoveel mogelijk voorkomen word(t)(en) (zie ook paragraaf 3.1). Deze zorgplicht geldt ook voor nutriënten en is van belang voor de natuurdoelen in de OVP (Gebiedsakkoord, Natura 2000 en KRW).

Het is bekend dat er in de OVP een overschot is aan fosfaat. Dit is een belangrijke nutriënt en een overschot kan leiden tot eutrofiëring van het oppervlaktewater. Dit betekent weer een verslechtering van de waterkwaliteit en dient dan ook voorkomen te worden. In tegenstelling tot de milieuhygiënische parameters is er niet een absolute norm voor fosfaat beschikbaar. Dit komt doordat de kringlopen van nutriënten zeer complex zijn. In onderstaand figuur is een overzicht gegeven van de fosfaatdynamiek in het watersysteem.

Figuur 4.1 Weergave van de fosfaatdynamiek in het watersysteem. Bron: 'Handreiking beoordelen waterbodems' (Rijkswaterstaat, 2012)

De externe belasting ist die bron van fosfaat die wordt toegevoegd aan het systeem. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren door de afspoeling van fosfaathoudende producten, zoals kunstmest of voedselrijk veen, vanaf de kant. Verder is er een interne belasting doordat de waterbodembelasting fosfaat kan naleveren. Anderzijds kan de waterbodembelasting het fosfaat ook opnemen onder de juiste omstandigheden. Dit is echter zeer zeldzaam. Hierbij is het dus van belang dat er gestreefd wordt naar een stationaire situatie waarin een evenwicht ontstaat.

Het toepassen of ontgraven van bagger kan echter dus mogelijk leiden tot een hogere interne of externe belasting (nalevering waterbodembelasting of toepassing boven waterniveau). Ter invulling van de zorgplicht zijn voorschriften opgenomen om te bepalen of de belasting van fosfaat toeneemt, zie hiervoor bijlage 3.

5 Voorschriften ingrepen in de waterbodem

5.1 Inleiding

Voor ingrepen in de waterbodem gelden de regels uit het Besluit bodemkwaliteit (Bkk) en het Besluit lozen buiten inrichtingen (Blbi). De regels volgend uit het Blbi zijn opgenomen in subparagraaf 3.2.4 en gelden voor alle hierna genoemde ingrepen in de waterbodem. Slechts in een enkel geval is sprake van een meldingsverplichting in het kader van de Blbi.

Voor de regels volgend uit het Bbk worden de volgende ingrepen **in** het beheergebied Loosdrechtse plassen onderscheiden:

- A. Ontgraven en toepassen bagger afkomstig uit het projectgebied Loosdrechtse plassen (zie paragraaf 5.4)
- B. Ontgraven en verspreiden bagger afkomstig uit het projectgebied Loosdrechtse plassen (zie paragraaf 5.5)
- C. Ontgraven bagger en afvoer naar buiten het projectgebied Loosdrechtse plassen (zie paragraaf 5.6)
- D. Toepassen grond en bagger afkomstig van buiten projectgebied Loosdrechtse plassen (zie paragraaf 5.7)
- E. Tijdelijke opslag (zie paragraaf 5.8)
- F. Grootschalige bodemtoepassing (zie paragraaf 5.9)

Het verspreiden van baggerspecie is bedoeld om baggerspecie dat op ongewenste plaatsen is gesedimenteerd elders weer terug te brengen in het watersysteem om zo de sedimentbalans te herstellen. Echter, in de Oostelijke Vechtplassen is er een overschot aan sediment. Het verspreiden van baggerspecie zal in dat geval (mogelijk) leiden tot een verslechtering van de waterkwaliteit.

Het toepassen van baggerspecie betreft het gebruik van baggerspecie in bijvoorbeeld een waterbouwkundige constructie of specifieke afdeklaag (zie artikel 35 van het Besluit bodemkwaliteit en paragraaf 5.3).

Bij het gebruik van de waterbodemkwaliteitskaart voor deze ingrepen dient altijd een vooronderzoek te worden gedaan conform de NEN 5717 om te bepalen of de kaart gebruikt kan worden (paragraaf 5.2). Om te bepalen of de bagger toegepast of verspreid mag worden binnen het gebied dient bepaald te worden of deze toepassing nuttig is (paragraaf 5.3). Indien van toepassing worden meldingen gedaan bij het meldpunt bodemkwaliteit (www.meldpuntbodemkwaliteit.nl).

De beleidsregels zoals genoemd in deze nota geven geen recht aan ontdoeners van baggerspecie voor acceptatie. Het recht van acceptatie ontstaat pas in overleg en na schriftelijke acceptatie van de partij baggerspecie van de eigenaar of de beheerder van een toepassing.

5.2 Vooronderzoek NEN 5717

Om de waterbodemkwaliteitskaart te mogen gebruiken voor ingrepen in de waterbodem dient een vooronderzoek te worden uitgevoerd conform de NEN 5717. Dit betekent onder andere dat een check moet plaatsvinden of het ontgravingsprofiel overeenkomt met de gekwalificeerde waterbodemplagen uit de kaart en of een

ongewoon voorval de kwaliteit in de tussentijd kan hebben beïnvloedt. De te onderzoeken aspecten in kader van het vooronderzoek staan in bijlage 5.

5.3 Nuttige toepassing en functionele hoeveelheid

Partijen grond en bagger mogen alleen worden toegepast als er sprake is van een nuttige toepassing. In artikel 35 van het Besluit bodemkwaliteit is aangegeven welke toepassingen nuttig zijn. Als er géén sprake is van een nuttige toepassing, dan mag de partij grond of bagger niet toegepast worden volgens de regels van het Besluit bodemkwaliteit. De toepassing wordt dan gezien als een middel om zich te ontdoen van afvalstoffen. Hiervoor geldt andere regelgeving.

Verder dient de hoeveelheid die toegepast wordt bij een nuttige toepassing functioneel te zijn. Dit betekent dat overdimensionering van de toepassing niet toegestaan is. In de volgende paragrafen is toegelicht welke nuttige toepassingen mogelijk zijn in het projectgebied.

5.4 Ontgraven en toepassen bagger afkomstig uit het beheergebied OVP

Er is sprake van toepassen conform het Besluit bodemkwaliteit bij de volgende nuttige toepassingen (artikel 35):

- Toepassing in ophogingen in waterbouwkundige constructies en voor het verondiepen en dempen van een oppervlaktewaterlichaam met het oog op de hoogwaterbescherming, de doelstellingen van artikel 4 van de Kaderrichtlijn water, de bevordering van de natuurwaarden en de vlotte en veilige afwikkeling van de scheepvaart. Dit betreft bijvoorbeeld de aanleg van natuureilanden
- Toepassing in aanvullingen met het oog op onderhoud en herstel van de toepassingen zoals hiervoor bedoeld

Voor het ontgraven en toepassen van bagger binnen het projectgebied kan de waterbodemkwaliteitskaart gebruikt worden als bewijsmiddel voor de milieuhygiënische kwaliteit, mits dit uit een vooronderzoek blijkt. Dit betekent dat er in principe geen aanvullend onderzoek benodigd is. Wel dient voldaan te worden aan de voorschriften ten aanzien van fosfaat uit bijlage 3.

Aangezien er conform de waterbodemkwaliteitskaart sprake is van 1 homogeen deelgebied, is baggerverzet binnen het projectgebied mogelijk waarbij de voorschriften voor nutriënten in bijlage 3 gelden). Uitzondering hierop vormen toepassingen in het grondwaterbeschermingsgebied. Hiervoor gelden de bepalingen uit de Omgevingsverordening van de provincie Noord-Holland (zie subparagraaf 3.2.2) die momenteel wordt geactualiseerd. In de Omgevingsverordening 2020 is de toepassingseis klasse A opgenomen. Deze eis geldt ook voor gebiedseigen bagger. Om de toepassing van gebiedseigen bagger mogelijk te maken dient er een ontheffing aangevraagd te worden bij de provincie Noord-Holland. Verder dient afstemming plaats te vinden met de provincie Utrecht, daar het waterwingebied in de provincie Utrecht gelegen is. Voorwaarde voor de provincie Utrecht is dat uit gedegen modelonderzoek blijkt dat het toepassen van grond of baggerspecie veilig en verantwoord is voor de grond- en oppervlaktewaterkwaliteit in relatie tot de belangen van de waterwinning in de Bethunepolder.

Er dient een melding te worden gedaan tenzij sprake is van tijdelijke uitname (waarbij bagger op of nabij onder dezelfde condities wordt hergebruikt). Ook gelden de

voorwaarden voor een nuttige en functionele toepassing (zie paragraaf 5.3) en de voorschriften uit bijlage 3.

5.5 Ontgraven en verspreiden bagger afkomstig uit het beheergebied OVP

Er is sprake van verspreiden conform het Besluit bodemkwaliteit bij de volgende nuttige toepassingen (artikel 35):

- Verspreiding van baggerspecie in een oppervlaktewaterlichaam, met het oog op de duurzame vervulling van de ecologische en morfologische functies van het sediment, met het oog op het herstellen of verbeteren van die percelen

Naar verwachting zal het verspreiden van bagger meestal niet leiden tot een verbetering van de ecologische kwaliteit binnen het watersysteem. Er is namelijk een overschot aan sediment. Hierdoor is het verspreiden geen nuttige toepassing, tenzij onderbouwd kan worden dat dit bijdraagt aan de ecologische en morfologische functies van het sediment.

Voor het ontgraven en verspreiden van bagger binnen het projectgebied kan de waterbodemkwaliteitskaart gebruikt worden als bewijsmiddel voor de milieuhygiënische kwaliteit, mits dit uit een vooronderzoek mogelijk blijkt. Verder dient voldaan te worden aan de voorschriften ten aanzien van fosfaat uit bijlage 3 en dient een melding te worden gedaan 5 werkdagen voordat de toepassing plaatsvindt. Aangezien er conform de waterbodemkwaliteitskaart sprake is van 1 homogeen deelgebied is, net als bij het ontgraven en toepassen van bagger (paragraaf 5.4) vrij baggerverzet binnen het projectgebied mogelijk onder voorwaarden (voorschriften voor nutriënten uitgezonderd). Voor het verspreiden van bagger in het grondwaterbeschermingsgebied gelden de bepalingen uit de Omgevingsverordening (zie subparagraaf 3.2.2) die momenteel wordt geactualiseerd.

5.6 Ontgraven bagger en afvoer naar buiten het beheergebied

De waterbodemkwaliteitskaart geldt niet als geldig bewijsmiddel voor toepassing buiten de OVP tenzij deze door het daar geldende bevoegde gezag wordt vastgesteld. Er dient daarom een waterbodemonderzoek plaats te vinden conform de NEN 5720. De normen voor toepassing op landbodem verschillen van die van waterbodem (klasse AW, klasse Wonen, klasse Industrie en 'niet toepasbaar'). Op basis van de bestaande onderzoeken wordt verwacht dat de bagger voor toepassing op landbodem voldoet aan de klasse Wonen of voldoet aan de normen voor verspreiding op de kant of aangrenzend perceel. Voor toepassing buiten de OVP gelden ook de regels uit het Besluit bodemkwaliteit waaronder die voor nuttige toepassing (artikel 35).

5.7 Toepassen grond en bagger afkomstig van buiten beheergebied OVP

Voor het toepassen van grond en bagger in de OVP van buiten het beheergebied gelden de gebiedspecifieke regels zoals opgenomen in hoofdstuk 4. Dat betekent dat op basis van een geldig bewijsmiddel de kwaliteit moet voldoen aan de maximale waarden voor klasse A en dat voor de nutriënten moet worden voldaan aan de normen uit bijlage 3. Voor toepassingen in het grondwaterbeschermingsgebied gelden de bepalingen uit de Omgevingsverordening (zie subparagraaf 3.2.2) die momenteel wordt geactualiseerd.

5.8 Tijdelijke opslag

Het Besluit bodemkwaliteit hanteert voorwaarden voor:

1. Kortdurende opslag (maximaal 6 maanden)
2. Tijdelijke opslag in oppervlaktewater (maximaal 10 jaar)
3. Opslag bij tijdelijke uitname (gedurende looptijd van werkzaamheden)
4. Tijdelijke opslag op landbodem en weilanddepot

De eerste 3 gevallen van tijdelijke opslag kunnen in theorie binnen de OVP plaatsvinden zonder aanvullend onderzoek indien uit vooronderzoek blijkt dat de waterbodemkwaliteitskaart geldig is. Voor al deze gevallen geldt wel een meldingsplicht bij www.meldpuntbodemkwaliteit.nl met uitzondering van opslag bij tijdelijke uitname. Echter in de praktijk zijn deze vormen van opslag niet tot nauwelijks te realiseren daar het watersysteem een dynamisch systeem is en de grond of bagger niet blijft liggen.

Voor tijdelijke opslag op landbodem en het weilanddepot (maximaal 3 jaar) is waterbodemonderzoek conform de NEN 5720 noodzakelijk. De kwaliteit moet voldoen aan de kwaliteitsklasse van de ontvangende bodem en bij het weilanddepot moet deze voldoen aan de normen voor verspreiding over aangrenzende percelen. Ook moet de opslag moet worden gemeld met de voorziene duur en eindbestemming.

Opgemerkt wordt dat het baggerdepot aan de zuidrand van de Stille Plas geen vorm van tijdelijke opslag is conform het Besluit. Dit betreft een voormalig vergund depot waarvan de vergunning is verlopen.

5.9 Grootschalige bodemtoepassing

Voor grootschalige toepassingen van grond en baggerspecie is een apart toetsingskader opgesteld. Wij spreken van een grootschalige toepassing als er meer dan 5.000 m³ grond of baggerspecie wordt toegepast met een dikte van meer dan 2 meter. Er zijn uitzonderingen op deze omvangseis en de toepassingsmogelijkheden (zie artikel 63 van het Besluit bodemkwaliteit).

In een grootschalige bodemtoepassing mag grond worden toegepast tot en met de kwaliteitsklasse Industrie en bagger tot en met klasse B. Deze optie maakt het mogelijk om grond of baggerspecie toe te passen op een ontvangende bodem die schoner is dan de toe te passen grond of baggerspecie.

Om te borgen dat de ontvangende bodem niet negatief beïnvloed wordt, moet wel getoetst worden of er emissie (uitloging) plaats kan vinden. De normen hiervoor zijn opgenomen in de Regeling bodemkwaliteit.

Verder dient er een leeflaag aangebracht te worden van minstens 0,5 meter dik. De kwaliteit van de leeflaag moet aansluiten bij de kwaliteit van de baggerspecie in de overige delen van het oppervlaktewater maar zal op basis van het gebiedspecifieke beleid moeten voldoen aan klasse A indien de grond of bagger van buiten het beheergebied komt.

Er zijn weinig situaties waarin een toepassing plaats kan vinden als grootschalige bodemtoepassing in oppervlaktewater.

6 Melden, toezicht en handhaving

6.1 Inleiding

Voor het ontgraven, opslaan en toepassen van grond en bagger in de Oostelijke Vechtplassen is het waterschap AGV het bevoegd gezag voor zover er geen vergunning benodigd is voor deze werkzaamheden.

6.2 Melden

Als grond of baggerspecie wordt opgeslagen of toegepast, dan geldt er meestal een meldingsplicht. De opdrachtgever dient de opslag of toepassing te melden bij het bevoegd gezag, het waterschap AGV.

Het Besluit bodemkwaliteit beschrijft welke meldingsplicht er geldt. Hier is kort toegelicht in welke gevallen **geen** melding benodigd is voor toepassen of opslaan van grond of bagger:

- Toepassen van kleine partijen grond of bagger (maximaal 25 m³) door particulieren waarbij geen professionele partij betrokken is
- Het toepassen van schone grond en baggerspecie (kwaliteit AW) in hoeveelheden kleiner dan 50 m³. Voor het toepassen van schone grond in hoeveelheden groter dan 50 m³ moet eenmalig de toepassingslocatie gemeld worden
- Het tijdelijk uitnemen en opslaan van bagger (zie 5.8). Vanwege de voorschriften uit bijlage 6 wordt melding wel geadviseerd.

In alle andere gevallen is een melding **verplicht**. Toepassen en opslaan van grond of baggerspecie dient minimaal 5 werkdagen van tevoren gemeld te worden bij het landelijk Meldpunt Bodemkwaliteit. Via dit meldpunt kan de initiatiefnemer een digitaal formulier invullen met de vereiste gegevens. Rapportages van milieuhygiënische verklaringen zoals een partijkeuring of een vooronderzoek voor het gebruik van de bodemkwaliteitskaart kunnen worden toegevoegd. Het bevoegd gezag beoordeelt de melding binnen 5 werkdagen.

Bij onduidelijkheden of onvolkomenheden zal het bevoegd gezag contact opnemen met de melder. Als de melding akkoord is, dan hoeft er geen terugmelding plaats te vinden. Het bevoegd gezag kan nog wel handhavend optreden. De initiatiefnemer blijft namelijk verantwoordelijk voor het voldoen aan de vereisten uit het Besluit Bodemkwaliteit en kan zich dus niet beroepen op het uitblijven van een mededeling op de melding.

6.3 Toezicht en handhaving

Het algemeen bestuur van het waterschap AGV is verantwoordelijk voor toezicht op en handhaving van toepassingen en opslag van grond en baggerspecie binnen de OVP. Controle op het naleven van de regels kan plaatsvinden tijdens de melding, in het veld (tijdens transport of bij toepassing/opslag) en na de feitelijke toepassing of opslag. De controle kan hierbij plaatsvinden op onder andere:

- De wijze van toepassing of opslag (conform wet- en regelgeving en gebiedspecifiek beleid)
- De tijdige, correcte en volledige melding
- De milieuhygiënische verklaring
- Visuele inspectie van de toe te passen grond of bagger

Er vindt ook toezicht en handhaving plaats voor toepassingen of opslag die niet gemeld zijn. Wanneer het waterschap constateert dat de regels van het Besluit en de Regeling bodemkwaliteit of de Nota niet worden nageleefd, dan kan bestuursdwang worden uitgeoefend of een dwangsom worden opgelegd. Daarnaast bestaat de mogelijkheid tot strafrechtelijke handhaving.

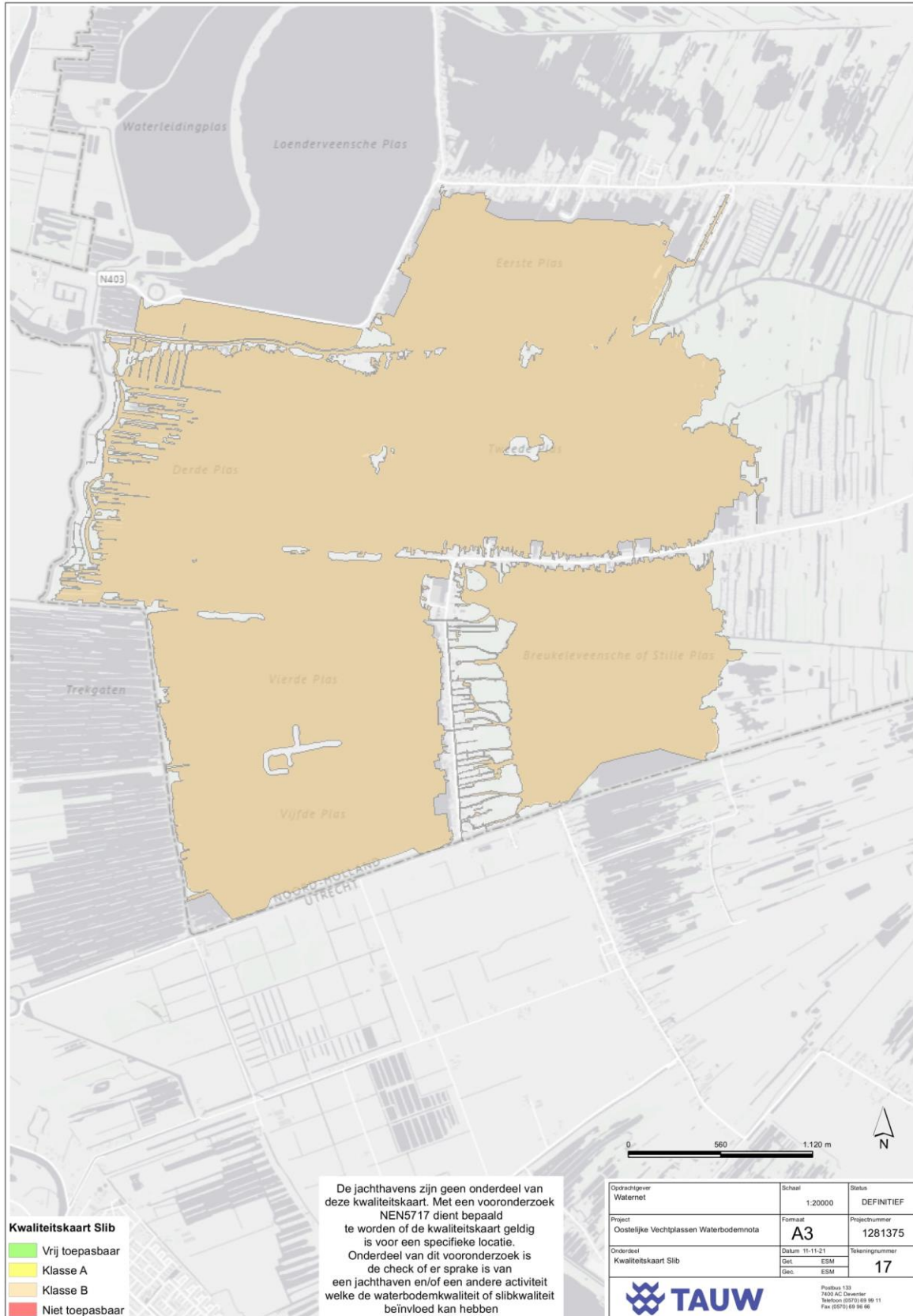
Overtredingen zoals afwijkingen van normdocumenten, werken zonder erkenning, et cetera kunnen worden gemeld bij de inspectie IL&T. De inspectie IL&T kan bij overtredingen dwangsommen opleggen, bedrijven schorsen of erkenningen intrekken.

Referenties

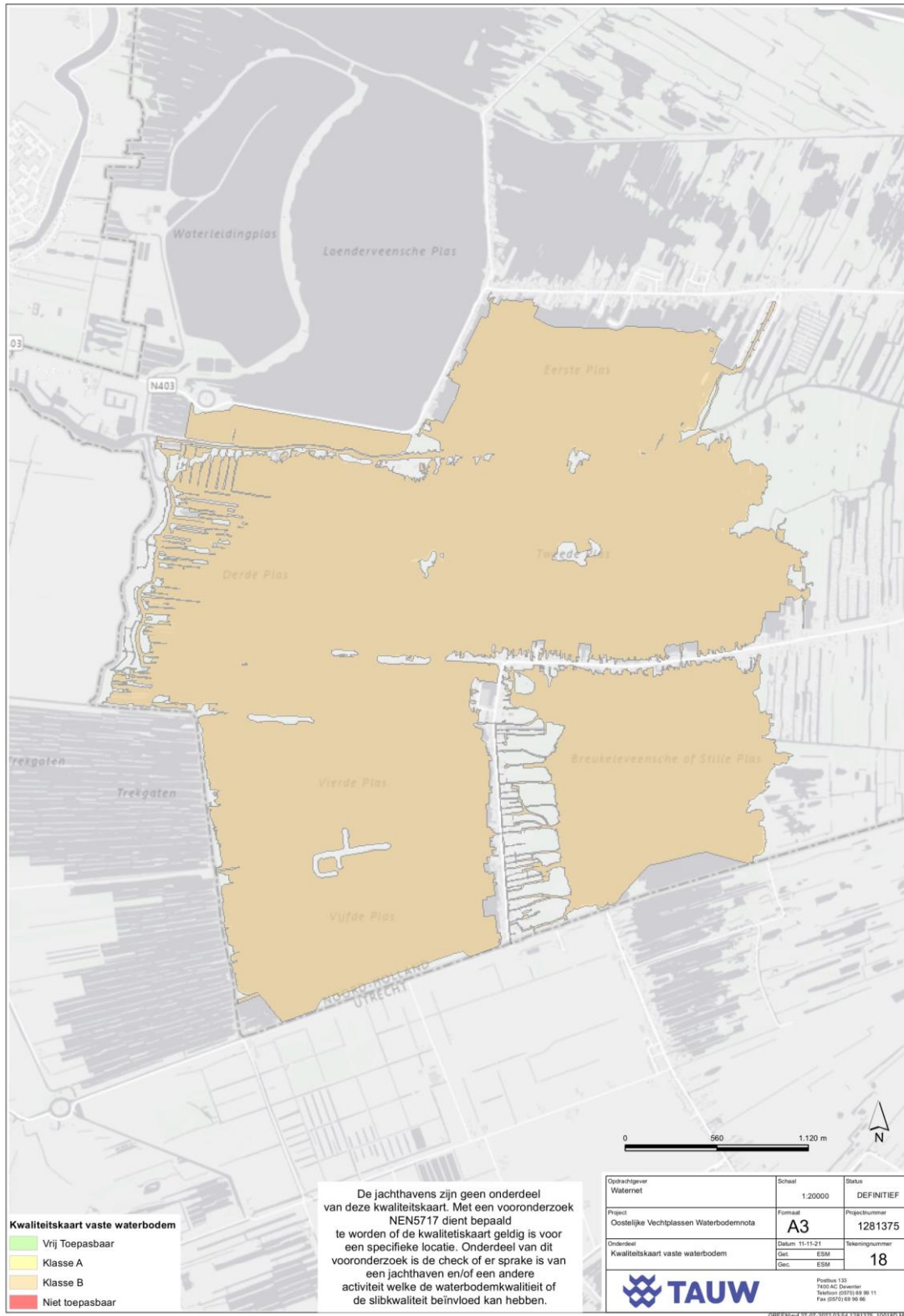
Technische rapportage Loosdrechtse Plassennota, TAUW, R003-1281375EVF-V04-baw-NL, 15-08-2022

Bijlage 1

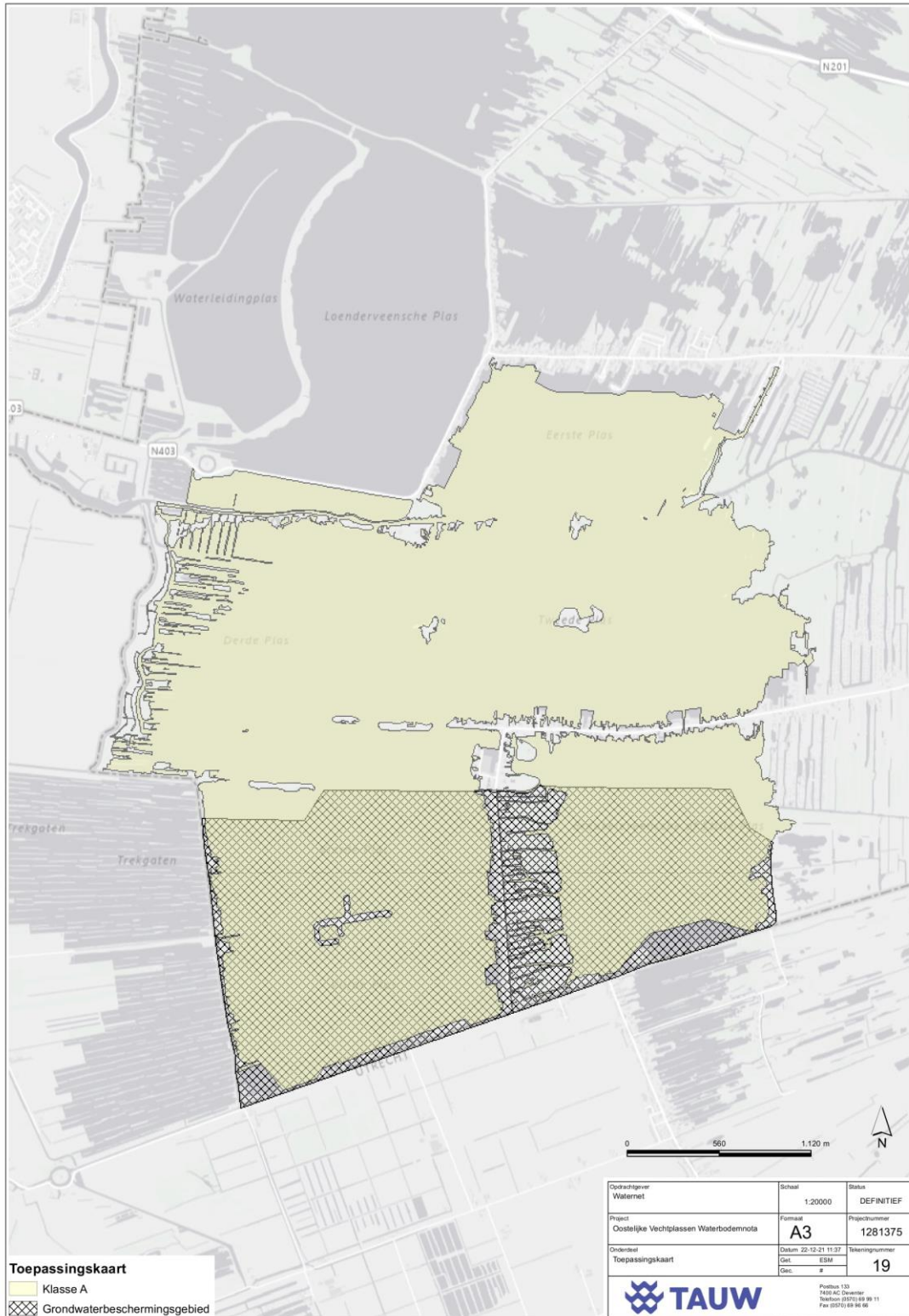
Kwaliteitskaart

Bijlage 2 Toepassingskaart

Bijlage 3 Voorschriften ten aanzien van fosfaat

1 Inleiding

Bij baggerwerkzaamheden en toepassingen van bagger, kunnen op verschillende manieren bedreigingen van de chemische en ecologische kwaliteit van een watersysteem ontstaan. Een daarvan is het effect van de hoeveelheid en samenstelling van het retourwater. Hiervoor is inmiddels een concept-toetsingskader opgesteld (van Dusseldorp 2021).

Ook de hoeveelheid fosfor die in de bodem aanwezig is, kan een bedreiging vormen als de bodem van een toepassing of na baggeren te voedselrijk wordt voor de doelvegetatie. Daarbij gaat het zowel om de onderwaterbodem die vrijkomt na baggeren, als de bodem die ontstaat na toepassing van de bagger. Een te voedselrijke onderwaterbodem kan leiden tot woekerende waterplanten en een monotone vegetatie met ongewenste soorten (van Zuidam en Peeters, 2013). Voor de ecologische toestand en de doelen van de KRW is dat ongewenst. Daarom dient het fosforgehalte van de bodem (in de toplaag van 0.5 meter) niet te worden verhoogd tot boven 500 mg P/kg (drooggewicht). De acceptabele hoeveelheid fosfor en andere nutriënten in de toplaag bij toepassingen boven water is sterk afhankelijk van de (natuur) doelstellingen. Voor, bijvoorbeeld, riet mag de hoeveelheid nutriënten niet te hoog, maar ook niet te laag zijn. Hierbij is maatwerk noodzakelijk.

Bij werkzaamheden als baggeren en toepassingen van bagger kan fosfor vanuit de bodem of baggerlaag in het water vrijkomen. Het vrijkomen van nutriënten, met name fosfor, uit de (onderwater)bodem, kan de nutriëntenbelasting van een watersysteem verhogen. Dat is een bedreiging voor de ecologische kwaliteit. Een toename van de nutriëntenbelasting kan bijdragen aan algenbloeien, mogelijk kunnen zelfs blauwalgenbloeien optreden. Door de toename van de algen wordt het water troebeler, dat is slecht voor de hoeveelheid onderwaterplanten. De toename van de voedselrijkdom zal leiden tot een toename van woekerende waterplanten en een monotone vegetatie met ongewenste soorten. De achteruitgang van de onderwaterplanten heeft ook gevolgen voor het dierenleven, met name de visstand en de macrofauna. Het uitgangspunt is dat elke lozing van fosfor leidt tot een toename van de voedselrijkdom, ongeacht de bindingsvorm of de hoeveelheid aanwezig in de plas en daarom moet worden vermeden, gemitigeerd of gecompenseerd.

Bovenstaande bedreigingen gaan in tegen artikel 2.1 b in de Waterwet, gericht op: "bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen". Ook het BBK is gericht op vermijden van ecologische achteruitgang. Een toename van de fosforbelasting kan daarom niet worden toegestaan. Dat geldt ook voor kleine verhogingen. Immers, door kleine verhogingen toe te staan, ontstaat op den duur een cumulatief groter effect.

Er zijn maatregelen mogelijk die er voor zorgen dat door baggeren en toepassingen de hoeveelheid en het vrijkomen van nutriënten niet toeneemt. Zoals het zuiveren van retourwater of het gebruik van een voedselarme toplaag. Dit zijn mitigerende maatregelen. Er zijn ook maatregelen waarbij, bijvoorbeeld, op de ene locatie de

voedselrijkdom toeneemt, maar elders de voedselrijkdom afneemt of op een ander manier de natuur wordt verbeterd. Zoals de aanleg van een natuurvriendelijk oever met voedselarme bodem. Dit zijn compenserende maatregelen. Het is aan de initiatiefnemer om aan te tonen dat alle redelijke maatregelen worden getroffen om de ecologische kwaliteit te beschermen.

Deze notitie is de basis voor een toetsingskader voor toepassingen waarbij bagger wordt gebruikt. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen tijdelijke lozingen en toepassingen en permanente toepassingen. Permanente situaties ontstaan, bijvoorbeeld, als na het baggeren een fosforrijke bodem aan het oppervlak komt, of als voedselrijke bagger elders als toepassing wordt gebruikt. Voor een permanente verhoging van de fosforbelasting kan géén toestemming worden gegeven, tenzij voldoende compenserende maatregelen worden getroffen. Voor tijdelijke verhogingen kan, afhankelijk van de duur en omvang mogelijk wel toestemming worden gegeven.

De redeneerlijnen die in deze notitie worden opgezet, sluiten aan bij die voor toename van de nutriëntenbelasting door, bijvoorbeeld, retourwater uit baggerdepots (van Dusseldorp, 2021).

2 Bepaling van de mate van voedselrijkdom en potentiële toename van de fosforbelasting

Om de gevolgen van baggeren en toepassingen met bagger goed in te kunnen schatten, is het van belang om de hoeveelheid fosfor die in de bagger aanwezig is en/of daaruit vrij komt goed te bepalen. In dit hoofdstuk wordt beschreven op welke manier dat zou moeten.

2.1 Bepaling van de hoeveelheid fosfor die in het materiaal aanwezig is

Voor het bepalen van de hoeveelheid fosfor in bodem of bagger zijn de gangbare technieken geschikt. Hiervoor zijn NEN-voorschriften beschikbaar. De hoeveelheid wordt uitgedrukt per hoeveelheid drooggewicht.

2.2 Bepaling van de hoeveelheid fosfor die vrijkomt uit bagger onder water

De hoeveelheid fosfor die uit de bagger of bodem vrijkomt, hangt af van de verhouding van de hoeveelheid fosfor (P), ijzer (Fe) en zwavel (S) in de bagger of bodem. Met de kennis opgedaan in het project BaggerNut kan worden bepaald of fosfor goed gebonden is in de bodem, of kan vrijkomen in het water (zie <https://www.stowa.nl/publicaties/baggernut-maatregelen-baggeren-en-nutrienten>).

Met de, vanaf de STOWA-BaggerNut site te downloaden, Quickscan kan de hoeveelheid fosfor die uit de bodem vrijkomt op een betrouwbare maar eenvoudige en goedkope wijze gekwantificeerd worden. Hiervoor zijn metingen van fosfor, ijzer en zwavel noodzakelijk. Dat kan met gangbare methodes, er zijn NEN-voorschriften beschikbaar.

Als de nutriëntenbelasting vanuit de grond/bagger die wordt toegepast, of vanuit een nieuwe toplaag, hoger is dan die van de ontvangende/oude bodem/toplaag, zal de nutriëntenbelasting van het watersysteem toenemen.

2.3 Inschatting van de hoeveelheid fosfor die vrijkomt uit bagger toegepast boven water

Als bagger of ander bodemmateriaal boven water wordt toegepast, zal uit fosfor naar het water uit- of afspoelen. De hoeveelheid daarvan is afhankelijk van het oppervlak, de drooglegging en de samenstelling van de bodem.

Als eerste indicatie kan de uit- en afspoeling worden ingeschat op basis van een klassieke water- en stoffenbalans. Als daarbij bij tijdelijke toepassingen blijkt dat de toename van de fosforbelasting dermate groot is dat deze in de buurt komt van 5%, moet een gedetailleerdere analyse uitgevoerd worden, waarbij meer in detail rekening gehouden wordt met de samenstelling van de bagger.

Bij permanente toepassingen zal, bijna altijd, de fosforbelasting permanent toenemen. Echter, dat zal niet per definitie leiden tot een achteruitgang van de ecologische toestand. Dat hangt af van de kritisch grens (PCLake model), die ook kan toenemen als gevolg van een kleinere strijklengte of oppervlak. Hierbij is het dus de verhouding belasting/kritische belasting die niet mag toenemen. Als een mogelijke toename van deze verhouding in beeld komt, moet een gedetailleerdere analyse uitgevoerd worden, waarbij beter rekening gehouden wordt met de samenstelling van de bagger.

Als een toename blijkt, zijn mitigerende of compenserende maatregelen noodzakelijk. Mogelijke mitigerende maatregelen zijn het gebruik van schoner materiaal boven water en/of gebruik van toeslagstoffen die fosfor in de bodem vastleggen. Mogelijke compenserende maatregelen zijn het verminderen van andere bronnen van fosfor (zoals uit de waterbodem) of het verhogen van de kritisch grenzen, bijvoorbeeld door verondiepen of verkleinen van de strijklengte.

3 Toetsingskader tijdelijke verhoging fosforbelasting door baggeren en toepassingen

Met onderstaande redeneerlijn kan worden vastgesteld of een tijdelijke toename van de fosforbelasting al dan niet schadelijk is voor de chemische en ecologische kwaliteit.

Compensatie van een toename van de fosforbelasting is mogelijk, maar kost veel tijd om te realiseren en effectief te worden, vaak meerdere jaren. Voor activiteiten met een tijdelijke verhoging van de fosforbelasting, zoals baggeren of legakkerherstel, is dat een groot knelpunt. Dat kan betekenen dat het "gebied op slot gaat". Dat kan onterecht zijn, als het gaat om een tijdelijke kleine verhoging van de fosforbelasting, zonder significant effect op de ecologische kwaliteit. Deze draagt immers niet bij aan een cumulatief effect. Echter, wat is de definitie van "klein". En wat is "tijdelijk"?

De definitie van "klein" moet worden gebaseerd op het effect op de chemische en ecologische kwaliteit. Dat effect mag niet significant zijn. Als grenswaarde voor significant wordt vaak 5% gebruikt. Een tijdelijke toename van de fosforbelasting met 5% zal niet direct leiden tot een meetbare toename van de algenbloei of achteruitgang van flora en fauna. Let er daarbij op dat er niet tegelijkertijd door andere activiteiten binnen hetzelfde waterlichaam of onderdeel daarvan, een verhoging van de fosforbelasting optreedt. Gezamenlijk moeten alle activiteiten binnen eenzelfde waterlichaam of onderdeel daarvan onder de 5% blijven. Het

waterschap kan, mits tijdig gevraagd, de informatie over de grenswaarde van 5% aanleveren. Een uitzondering geldt als de actuele of nieuwe fosforbelasting dicht tegen de kritische fosforbelasting aan zit en een omslag van helder naar troebel kan optreden. Dit is met het model PCLake te bepalen. Als een omslag dreigt, is ook een tijdelijke verhoging van de fosforbelasting niet toegestaan. Zie van Dusseldorp (2021).

De definitie van “tijdelijk” moet worden gerelateerd aan de tijd die een verandering van de ecologische en ecologische kwaliteit kost. Dat gebeurt meestal niet binnen één jaar. Pas als een kleine verandering meer dan drie jaar aanhoudt, wordt het effect mogelijk zichtbaar. Tijdelijk betekent dus: korter dan drie jaar. Let daarbij op dat er niet achtereenvolgend en aansluitend activiteiten met een verhoging van de fosforbelasting plaatsvinden. Daardoor wordt immers de periode van drie jaar overschreden. De ecologische toestand heeft tijd nodig om weer tot rust te komen. Daarom dient tussen de verschillende activiteiten een rustperiode gehouden te worden, die minimaal even lang duurt als de voorgaande activiteit.

Van Dusseldorp (2021) geeft voor het bovenstaande een rekenvoorbeeld voor retourwater in de Loosdrechtse plassen.

4 Toetsingskader permanente toepassingen

In de regel zijn de gevolgen van toepassingen en dergelijke niet tijdelijk. Naast de regels vanuit de Waterwet zijn ook die vanuit het Bbk van toepassing. Aanvullend op de reguliere Bbk-eisen worden waterkwaliteitseisen gesteld. Als de voedselrijkdom of nutriëntenbelasting toenemen, moeten eerst mitigerende maatregelen worden overwogen. Daarna kan de resterende voedselrijkdom of nutriëntenbelasting worden weggenomen door compenserende maatregelen. Als er geen toename van voedselrijkdom of belasting meer is, kan de toepassing worden toegestaan. De initiatiefafnemer toont aan dat aan de eisen wordt voldaan, met metingen, berekeningen of een ecologische onderbouwing. Het toetsingskader voor permanente situaties volgt de volgende onderwerpen.

4.1 Eisen gebaseerd op Bbk/OW over nut:

1. De eisen uit art 35 Bbk aangaande nuttige toepassing worden gevolgd. In het geval van OVP kan dit zijn art 35 lid d (en h ten behoeve van d).
2. De structuur, samenstelling, etc., van de toplaag (zowel de chemische bodemkwaliteit als de nutriënten) moet overeenkomen met de eisen en functie van de toepassing.
3. De initiatiefnemer van een toepassing is en blijft verantwoordelijk voor de instandhouding van de toepassing. Dit geldt zowel tijdens de aanlegfase, als tijdens de gebruiksfase van de toepassing. De onderhoudsverplichting vervalt bij het wegnemen van de toepassing. Het beheer en onderhoud van de toepassing tijdens de aanleg en gebruiksfase moet voorkomen dat de toepassing erodeert door golven of stroming en de toepassing zijn functie verliest. Natuurlijke sedimentatie van slib op of tegen de toepassing hoeft geen probleem te zijn, als de toepassing de functie kan blijven vervullen waarvoor deze is aangelegd.

4.2 Eisen gebaseerd op de nutriëntenrijkdom van de toplaag:

De maximale nutriëntengehaltes (zie 2.1) in de onder water toe te passen grond / bagger mogen niet te hoger zijn dan 500 mg P-totaal/kg drooggewicht. De maximale P-gehalten in de toplaag boven water dienen overeenkomstig de gestelde doelen te zijn.

Mitigerende en/of compenserende maatregelen kunnen het gebruik van een andere, meer geschikte, toplagen zijn.

4.3 Eisen gebaseerd op de nutriëntenbelasting van het water:

De nutriëntenbelasting van het ontvangende water mag niet toenemen. In de aanvraag dient aangetoond te worden hoe initiatiefnemer aan deze eis gaat voldoen. Daarbij wordt zowel de nalevering vanuit de toplaag onder water als de af- en uitspoeling van de toepassing onderwater beschouwd (zie 2.2 en 2.3).

Voor kleinschalige toepassingen, zoals oeveraanvullingen, ter verbetering van de natuurwaarden < 100 m² geldt deze emissie-eis niet.